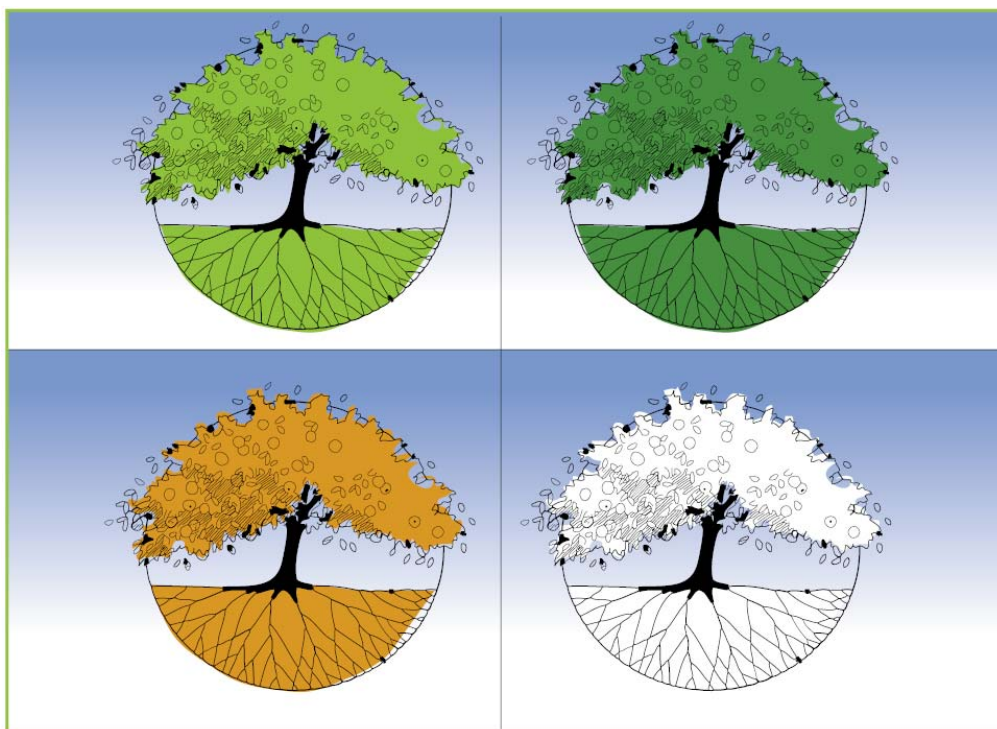


Rådet för trygghet och folkhälsa

Trygghet- och folkhälsoplan 2009-2011



Götene kommun
Fastställd 2008-11-17

Trygghet- och folkhälsoplan 2009-2011

1. Inledning

Trygghet- och folkhälsoplanen tar sin utgångspunkt i Framtidsplanen 2005 för Götene kommun samt dokumenten:

Samarbetsavtalet mellan Götene kommun och Hälso- och sjukvårdsnämnd 9

Vision Västra Götaland – Det goda livet

Lagen om skydd mot olyckor. Lagen om extraordinära händelser

En förnyad folkhälsopolitik, prop. 2007/8:110

Konventionen om barns rättigheter

Rapport Trygg- och säkerhetsarbete, Dnr 05/KS 258 04/KS 269.

Syftet med planen är att utforma mål och strategier för kommunens arbete med att uppnå visionen Det goda livet¹ utifrån Rådets samhälluppdrag.

Rådet skall verka för en trygg och hälsosam livsmiljö för alla i Götene kommun. Detta genom att skapa en trygg och hälsoinriktad samhällspolitik, skapa stödjande miljöer, stärka möjligheter till insatser på lokal nivå samt utveckla strategisk samverkan.

2. Värdegrund

Ett samhälle och dess medborgares värderingar grundar sig på vad man finner värdefullt och eftersträvänsvärt. Värderingar styr vårt tänkande, våra val och våra handlingar. De flesta människor sätter t.ex. stort värde på en god hälsa, trygghet, kultur, natur och gemenskap. För att nå målsättningen med ett långsiktigt hållbart samhälle behöver utvecklingen ta sin utgångspunkt i grundläggande värden som alla människors lika värde, demokrati, jämlikhet och solidaritet.

Bo i Götene – lev i världen är Götene kommuns vision. Den ger uttryck för viljan att skapa goda miljöer för boende och arbete samtidigt som den pekar på vikten av att utveckla fysiska, kulturella och virtuella förbindelser med omvärlden.

Ett centralt begrepp som skall omfattas av alla i kommunen är medskaparanda, som handlar om medborgardeltagande och engagemang. Genom att ständigt vara öppen, lyssnande, lärande och villig att förändra skapas en organisation som säkerställer den lokala demokratin och tillgodoser medborgarnas behov av kommunal service.

Följande värderingar kännetecknar Götene kommun:

- *Kreativitet*
- *Öppenhet*
- *Tydlighet*

¹ Vision – Det goda livet: En god hälsa - arbete och utbildning – trygghet, gemenskap och delaktighet i samhället – en god miljö där de förnybara systemen värnas – naturen, boendet, arbetslivet – möta behoven hos barn och ungdomar – uthållig tillväxt, som skapar resurser för alla, och ett rikt kulturliv

3. Nulägesbeskrivning

Rådet för trygghet och folkhälsa bildades 2008 och har sitt ursprung från två råd, nämligen Folkhälsorådet och Brottsförebyggande rådet.

Organisationen för Rådet för trygghet och folkhälsa

Rådet är ett politiskt samverkansorgan med politiker från kommunen och Västra Götalandsregionen, Hälso- och sjukvårdsnämnden Västra Skaraborg. Syftet är att förstärka och utveckla trygghets- och folkhälsoarbetet i kommunen. För folkhälsoarbetet finns ett avtal mellan parterna som reglerar ekonomi och vissa arbetsuppgifter för Rådet.

I Rådet ingår ledamöter från kommunfullmäktige, kommunstyrelse, nämnder, beredningar och hälso- och sjukvårdsnämnd samt tjänstemän företrädande olika organisationer/myndigheter.

Direkt kopplat till rådet finns en operativ grupp med representanter från kommunens olika verksamhetsområden, Hälso- och sjukvården samt olika externa aktörer.

Samverkan finns även mellan kommunen och det lokala näringslivet inom trygghet- och bevakningsområdet.

Under de senaste åren har arbetet med att skapa en säker och trygg kommun intensifierats. Detta görs bl.a. genom samarbete med medborgare, nattvandrare, polis, näringsliv och andra aktörer.

Rådets uppdrag är bl.a. att förstärka samverkan mellan olika aktörer, det handlar om att integrera flera dimensioner inom området hållbar utveckling och berör flera politikerområden. Rådets arbete är långsiktigt som innebär en investering i kommunens arbete med att skapa ett levande och hållbart samhälle.

Rådet samarbetar med olika kontaktytor, såsom ideella organisationer, kommunens olika verksamheter och Skaraborgs Kommunalförbund på det lokala planet. På regional nivå sker samarbete med Västra Götalandsregionen och på riksnivå med Statens folkhälsoinstitut och Sveriges kommuner och landsting.

Rådet har genom ett hälsofrämjande arbetssätt bidragit till att skapa strukturer och metoder på olika nivåer för att främja och bibehålla det friska hos människan, minska ojämlikhet i hälsa och förstärka det sociala kapitalet. Rådet har skapat förutsättningar till metodutveckling inom skola; Barnens och ungdomarnas lokal folkhälsoplan, även förutsättningar till utbildningar som Cope, babymassage och HLR (Hjärt- och LungRäddning) inom skola, förening och badhuspersonal. Rådet har också genom konferenser/material/folkhälsoprofil bidragit till samtal och diskussion om folkhälsofrågorna för politiker, allmänhet, föreningsliv m.fl.

Bilaga 1.

Prioriterade verksamhetsområden 2008

Prioriterade verksamhetsområden 2008 i Götene kommun:

- Information, utbildning och förankring i folkhälsa
- Mobilisera samarbetspartners i folkhälsoarbetet

Ett antal aktiviteter och stimulansprojekt har genomförts. En vision där barn och unga placeras i centrum innebär att arbetet måste bedrivas på alla nivåer och för alla målgrupper i samhället. För att nämna ett framgångsrikt utvecklingsarbete, där tre stimulansansökningar blev en samarbetssatsning –

- Livräddning och säkerhet. Att träffas utifrån olika kompetensområde i ett gemensamt arbetsområde "Livräddning och Säkerhet" har givit en ökad kunskap och förståelse. Projektets samarbets- idé kan bli en förebild för andra intresserade verksamheter. Bilaga 2.
- Trygghetsvandring är en metod som ger invånarna möjlighet att påverka sin närmiljö. Under trygghetsvandringen inventerar man hur närområdet ser ut – trygga och otrygga platser. För att öka engagemanget och få in synpunkter om hur närmiljön kan göras tryggare erbjuds invånarna att via kommunens hemsida lämna synpunkter genom den så kallade "Månadens fråga". Resultatet av detta analyseras och bearbetas av representanter från Rådet för Trygghet och Folkhälsa, Tekniska förvaltningen, Mark- och planenheten samt AB Götenebostäder.
- Vaktarrondering är ett projekt som säkerhetssamordnaren tillsammans med företagarna har inlett. Vaktarronderingens mål är att skydda och eliminera skador på människa och egendom och baseras på statistik från bland annat vaktbolag, polis och Nattvandrarerna.
- Kameraövervakning är en insats som används på ett fåtal ställen i kommunen för att minska skadegörelse på byggnader och egendom samt för att öka tryggheten för människor som bor och verkar i Götene.
- Ökad samverkan i trygghetsfrågor med närliggande kommuner. Bilaga 3.

4. Omvärldsbeskrivning

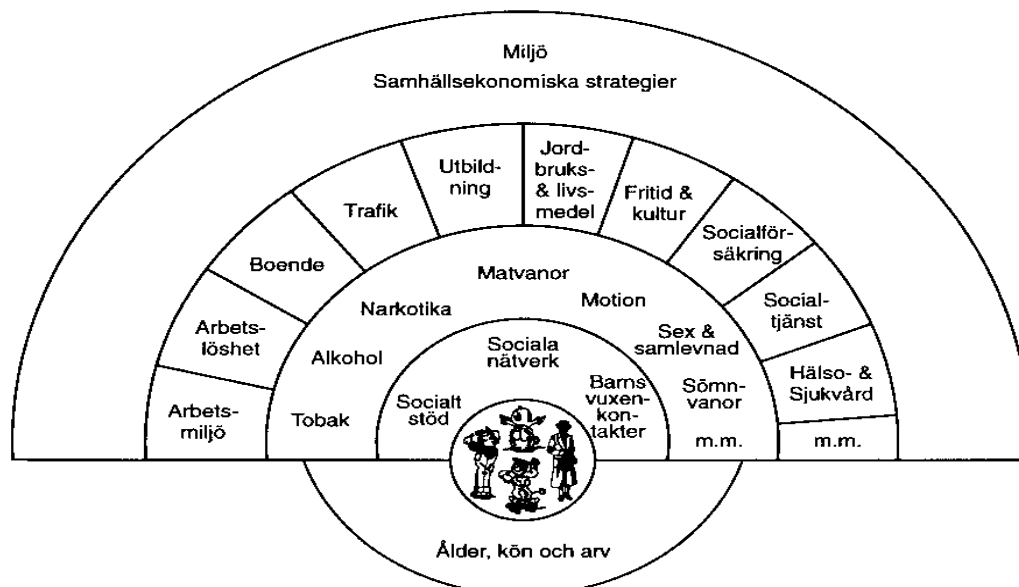
Folkhälsoarbetet bör ha människans behov av integritet och valfrihet som grund och bygga på sambandet mellan hälsans villkor och individens förutsättningar. Det hälsofrämjande inslaget i det förebyggande folkhälsoarbetet bör betonas. Kommuner och landsting har en nyckelroll inom folkhälsoarbetet och bör i den egenskapen förbättra och utveckla sina metoder och verktyg. Barn och unga samt äldre är särskilt angelägna målgrupper för det hälsofrämjande folkhälsoarbetet. Prop.2007/08:110

Folkhälsokommittén har arbetat fram ett förslag på en ny folkhälsopolitisk policy med utgångspunkt från *Vision Västra Götaland – Det goda livet* och det nationella folkhälsomålet ”Att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen”.

Folkhälsan i Västra Götaland är generellt god men inte jämlikt fördelad. Folkhälsopolitik handlar om att med politiska ställningstaganden skapa förutsättningar och möjligheter för en positiv hälsoutveckling i befolkningen och att utjämna skillnader i hälsa. Policyn bygger på *Vision Västra Götaland – Det goda livet*, som är Västra Götalands gemensamt framtagna styrdokument för den framtida utvecklingen av regionen. Folkhälsopolitisk policy, Västra Götalandsregionen 2008.

Behovet av hälso- och sjukvård påverkas framför allt av befolkningens storlek, ålder och könssammansättning. Aldern är den faktor som påverkar mest. Det ökande antalet äldre kommer att medföra bl.a. ett ökat vårdutbud.

Det finns många faktorer utanför sjukvården som påverkar hälsan. Se nedanstående bild. Behovsunderlag 2008, Skaraborg, Västra Götalandsregionen, Hälso- och sjukvårdsnämnden.



Hälsans bestämningsfaktorer

Befolkningens hälsa påverkas av en mängd faktorer såsom välfärdsutvecklingen i samhället, levnadsvillkor och socioekonomiska förutsättningar för olika grupper i samhället samt enskilda individers levnadsvanor.

5. Fokusområde - Ett tryggt gott liv för alla i Götene kommun

Medborgarnas trygghet och hälsa påverkas av en mängd faktorer såsom välfärdsutvecklingen, levnadsvillkor och socioekonomiska förutsättningar för olika grupper i samhället samt enskilda individers levnadsvanor.

Vad är viktigt för ett tryggt och gott liv i Götene kommun?

Samarbete och samverkan

En väl utvecklad samverkan mellan aktörer som påverkar betingelser för trygghet och hälsa, till exempel offentlig sektor, organisationer, kyrkorna, ideella sektorn, näringsliv, företag.

Mål

- Främja samverkan mellan den ideella sektorn och offentliga sektorn
- Främja samverkan mellan offentliga sektorns olika verksamheter
- Gemensam strategi för trygghets- och säkerhetsarbete
- Enkelt att kraftsamla kring viktiga frågor/händelser

Kartläggning och analys

Ta vara på befintliga kartläggningar för att stimulera till analyser, reflekterande diskussioner och förbättringar i trygg- och folkhälsoarbetet, t.ex. Hälso- och sjukvårdens behovsunderlag 2008, Polisens trygghetsmätning, SCB, Kommunens kvalitet i korthet m.m.

Mål

- Befintliga underlag används i analys och prioriteringar
- Rapporteringssystem för incidenter och händelser
- Gemensam analys/användning över sektorsgränser

Service och resurser

Service/resurser i kommunen skall finnas lätt tillgänglig för alla. Medborgarna skall veta vart man skall vända sig i olika frågor. Det skall finnas basutbud t.ex. bibliotek, hälsocentral, tandvård, polis, apotek.

Mål

- En god förmåga att hantera incidenter och situationer
- God tillgänglighet till information och stöd
- Mötesplatser tillgängliga för alla
- Bred baservice i kommunen t. ex. boendemiljöer, fritidsutbud

6. Fokusområde - Delaktighet och inflytande i samhället

Alla invånare, såväl politiker som anställda och andra aktörer ska vara delaktiga i hur kommunens service, verksamheter och livsmiljö utformas.

Hälsofrämjande arbete sker genom att skapa strukturer och metoder på olika nivåer. Detta för att främja och bibehålla det friska hos människan. Rådet ska skapa förutsättningar för att utveckla processer som berör och engagerar hela befolkningen till att vara med och påverka sin vardag på ett positivt sätt. Det finns ett starkt samband mellan möjligheter att påverka de egna livsvillkoren och en god hälsa.

Delaktighet och inflytande

Det är viktigt för hälsan och tryggheten att känna sig delaktig och ha inflytande i samhället. Att ha makt att påverka sin situation kan vara allt från att ha inflytande över sin egen livssituation till att medverka i demokratin.

Mål

- Främja olika former för medborgardialog
- Medverka till att olika synpunkter/åsikter respekteras
- Skapa forum för diskussion, reflektion och information
- Utveckla barn och ungdomars delaktighet och inflytande

Mötesplatser

Skapa mötesplatser där människor och idéer möts. Tankar utbyts, erfarenheter förmedlas, sociala relationer utvecklas och upplevelser överraskar.

Mötesplatser bidrar till en positiv utveckling av samhället. Den inspirerar, informerar och skapar gemenskap och trygghet. Möten där kreativitet, lust, personlighet och nyskapande kraft står i fokus.

Mål

- Mötesplatser och aktiviteter över generationsgränser
- Nya former för olika aktörer att samverka

7. Konsekvensbeskrivning

Goda livsvillkor för medborgarna och ekonomisk social grundtrygghet sammanfattar den politiska viljeinriktningen både i Framtidsplanen och i denna plan.

Trygghets- och folkhälsoplanen är den första gemensamma planen för folkhälsa och brottsförebyggande arbete i Götene kommun. Den bygger på tidigare planer inom de respektive områdena och den hänvisar till både nationella och regionala styrdokument. Den ger på detta sätt förutsättningar för samordning och samarbete med regionens folkhälsa och kommunerna i Skaraborg.

Planen lyfter fram två fokusområden för de tre kommande årens folkhälso- och trygghetsarbete. Inom varje fokusområde finns tre respektive två huvudrubriker med tillhörande mål.

- Ett tryggt och gott liv för alla i Götene
- Delaktighet och inflytande i samhället

Fokusområdet Ett tryggt och gott liv handlar målen om metoder i arbetet med trygghet och folkhälsa och att använda befintliga kartläggningar och analyser till grund för beslutsfattande och agerande. Det kräver att Rådet genom sin sammansättning kan sprida metoder och kunskaper och kan utveckla sina egna arbetsformer under planperioden.

Målet som handlar om att det ska finnas bra och lättillgänglig samhällsservice för alla i kommunen kan inte Rådet själv ta ansvar för. Det innebär att Rådet genom sina ledamöter verkar i sina respektive organisationer för att detta ska vara möjligt. Målet måste följas upp i dialog med de huvudmän som har ansvar för den nödvändiga servicen.

Fokusområdet Delaktighet och inflytande kräver också att Rådet har ett sådant arbetssätt att det stimulerar till att samverkansformer utvecklas och förbättras hela tiden. Det är viktigt att vara nyskapande och lyhörd för olika gruppers behov och intressen.

Målet mötesplatser kräver också att Rådet genom sina resurser och arbetsmetoder stimulerar nytänkande kring mötesplatser. Rådet kan bidra genom idéer och sina stimulansmedel men har inte i sig självt resurser för att ordna nya hus eller lokaler.

Målen skall varje år konkretiseras i verksamhetsplanen för Rådet. Målen behöver för att få verkligt genomslag också återfinnas i verksamhetsplanerna för alla verksamheter som finns representerade i Rådet.

Utdrag ur Folkhälsoprofilen 2006 i Götene kommun

Folkhälsa och trygghet i Götene kommun

Folkhälsan i Götene kommun är förhållandevis god enligt data över de hälsoindikatorer som presenteras i folkhälsoprofilen 2006

- Valdeltagandet i val till kommunfullmäktige ligger något högre jämfört med regionen i sin helhet
- Låg inkomst bland dem över 65 år i Götene jämfört med Västra Götaland
- Låg utbildningsnivå än i Västra Götaland i genomsnitt
- Götene har betydligt lägre antal anmälda egendomsbrott respektive våldsbrott per 1 000 invånare jämfört med Västra Götaland
- Antal barn per årsarbetare i förskolan ligger något lägre i Götene jämfört med i Västra Götaland
- Skillnader i hälsa mellan män och kvinnor är stora. Ohälsotalet är totalt högre för kvinnor men lägre för män i Götene, jämfört med kvinnor och män i Västra Götaland.
- Antalet registrerade skador per 1 000 invånare är högre i Götene än i Skaraborg.
- Götene har en något högre andel kariesfria barn vid 6 års ålder än i Västra Götaland.
- Götene har en mycket god vaccinationstäckning gällande mässling, påssjuka och röda hund (MPR).
- Antal anmälda klamydiainfektioner i Skaraborg bland män och kvinnor 14 – 29 år minskade mellan 2004- 2005.
- En betydande andel av invånarna i Västra Skaraborg uppger att de har stillasittande fritid och att de inte är tillräckligt fysiskt aktiva.
- Amningsfrekvensen är relativt god i Götene kommun
- Majoriteten av invånarna i Västra Skaraborg uppger att de inte röker dagligen. En betydande andel män snusar. Snusandet hos unga kvinnor har ökat.
- En betydande andel bland män i Västra Skaraborg uppger att de druckit sig berusade minst en gång per vecka under de senaste 12 månaderna.

Källa: Folkhälsoprofil Götene kommun 2006.

Sammanfattningen är från Folkhälsoprofil Götene kommun 2006. I rapporten har det gjorts ett försök att använda de av Folkhälsoinstitutet föreslagna indikatorerna för de elva folkhälsopolitiska målområdena på kommunal nivå. Tanken är att beskriva hur de bestämningsfaktorer för hälsa som identifierats i folkhälsopolitiken fördelar sig i kommunen. Se profilen i sin helhet på www.gotene.se på Rådets hemsida.

Livräddning och Säkerhet, ett stimulansprojekt

Bakgrund

Götene Folkhälsoråd har beviljat nov.2006 **tre** stimulansansökningar 20 000 kr för att de med gemensamma krafter och erfarenhetsutbyte planera för **en** gemensam samarbetssatsning. Se sammanträdesprotokoll 06/KS 349.

Syfte/mål

Syftet och målen med projekten, utdrag från de tre ansökningarna:

- Att personal inom förskola/skola utbildas till livräddare.
- Utbildning till föräldrar, BVC, Familjecentrum och olika föreningar.
- Att ge ungdomar goda kunskaper att de i nödsituation vet hur de ska handla och känner sig så trygga att de också handlar därefter.
- Genom ökad kunskap om säkerhet ge scouterna en större trygghet och hoppas att därigenom bidra till ett mer frekvent friluftsliv, vilket leder till ökad fysisk aktivitet.
- Att föreningsmedlemmarna skall få ett större säkerhetstänkande i de miljöer de rör sig i.

Tre aktörer äger projektet

- Prästkragens förskola, Götene kommun
- Västerbyskolan, Götene Kommun
- Forshems Scoutkår, Götene kommun

Samverkande parter

- Västerbybadet
- Räddningstjänsten
- Folkhälsoenheten
- Primärvården
- Barn och kunskap

Aktiviteter under året 2007

▪ Planering och inventering

För att få igång ett samarbete på effektivt sätt bildades en planeringsgrupp.

Vid de första planeringsmötena diskuterade vi vad vi hade för egen kompetens i gruppen. Deltagarna diskuterade även hur de skulle gå tillväga för att samfasa idéer och önskemål till "en hållbar" satsning inom område "Livräddning – Säkerhet".

▪ Genomförande

- Tjugotvå st. HLR-dockor MiniAnn (hjärt-och lungräddning) köptes in. Dessa dockor är den nya typen av HLR-dockor som används idag vid HLR-utbildningar. I detta utbildningspaket finns även en DVD-film. Även en BabyAnn-docka inköptes, den används vid utbildning av luftvägsstopp hos små barn.

- Räddningstjänsten har stått för utbildning i HLR till projektets deltagare.

- Instruktörsutbildning i vuxen-HLR till sex av projektets deltagare.

- En checklista för livräddningsdeltagarna för att dokumentera satsningar som bedrivits under projektiden. Den skall också vara ett stöd vid projektets utvärdering.

- En gemensam "dockcentral" har skapats.

Framgångsfaktorer

Att träffas utifrån olika kompetensområde i ett gemensamt arbetsområde "Livräddning och Säkerhet" har givit en ökad kunskap och förståelse.

Projektets samarbets- idé kan bli en förebild för andra intresserade verksamheter.

Uppföljning/utvärdering

Under året har projektdeltagarna genomfört utbildningssatsningar i förskolan, skolan och scoutkår.

Ökad samverkan med närliggande kommuner

Säkerhetsarbetet präglas alltmer av samverkan inom GöLiSka kommunerna. Vi vill alltmer utnyttja möjligheterna i GöLiSka IT med vad det innebär i programvaror och larmöverföring.

Samverkan sker dessutom genom SÄKSAM Skaraborg d.v.s. säkerhetssamordnarna i gamla Skaraborgs län.

De tre kommunerna inom GöLiSka IT inventerar befintliga brandlarm i kommunala fastigheter och ser över hur larmöverföring kan ske mer kostnadseffektivt samt föreslår en minimistandard för brandlarm.

I instruktion för Servicenämnden Skara-Götene framgår att dessa skall arbeta förebyggande enligt Lagen om skydd mot olyckor. Skara Götene har Teknisk nämnd och förvaltning gemensamt. Detta talar för att kommunerna bör samorganisera det skadeförebyggande arbetet.